

Aktiviteternes formål *Beskriv kort formålet med aktiviteterne i ansøgningen. Hvilke problemer skal aktiviteterne løse for målgruppen, og hvilken forandring medfører det for målgruppen. Se afsnit om formål i vejledningen.*

Torsbo Plejehjem er Ishøj Kommunes demensplejecenter, hvor der findes et særligt demensafsnit med ni boliger. Grundet den nationale og dermed også lokale stigning i ældre med demenssygdomme, har næsten alle af de resterende 14 beboere på Torsbo dog også demenssygdomme (to har hjerneskadet). For at imødekomme det stigende behov for demensvenlige plejeboliger har Torsbo gennem de seneste år igangsat mange tiltag, der skal fremme dette. Her kan eksempelvis nævnes installeringen døgnytmelys og sanserum med storskærm og 'sansestole'. Nu er tiden kommet til at gøre udearealerne på plejehjemmet demenssegnede, så beboerne og andre, der har deres gang på Torsbo, får fri og ikke mindst sikker adgang til naturen, der vil rumme muligheden for alsidige aktiviteter og sanselig stimulering.

Torsbo har et meget stort udeareal, som beboerne i skrivende stund ikke kan få optimal glæde af, da udearealerne kun i meget lille omfang indbyder til aktiviteter og ophold. Det er derfor et stort ønske fra beboere, pårørende og medarbejdere på Torsbo, at udearealerne får forskellige funktioner, der kan bruges alsidigt i hverdagen. Jf. mærkning af demenssegnede boliger, har de ni beboere på det særlige demensafsnit adgang til en lille 'gårdhave', der er rammet ind, hvor beboerne kan opleve tryghed og et overskueligt areal. Der er dog ikke mulighed for mange forskellige aktiviteter på det lille areal, og regner man de resterende 14 beboere med, otte – hovedsageligt demensramte – brugere af daghjemmet og fire døgnpladser, vil der være mange ældre med demenssygdomme, der vil få stor glæde af nye udendørsaktiviteter på Torsbo.

Der søges således om midler til at anlægge demenssegnede aktiviteter som led i at etablere en demensvenlig sansehavn på Torsbo Plejehjem i Ishøj Kommune. Indsatsen hænger sammen med et større projekt med at gøre alle udearealer på Torsbo demensvenlige. Byrådet har i den forbindelse afsat 1,5 mio. kroner til renovering af udearealerne i form af at indramme plejecentrets udearealer med hække, buske og hegn, samt anlægge stisystemer, mindre ombygninger i haven og evt. belysning. Herudover har en pårørende doneret 250.000 kr., som er øremærket haven. Det er blevet besluttet, at de hovedsageligt skal gå til et orangeri/drivhus, som er noget, beboerne ønsker sig.

Den nye have vil gavne beboerne på mange forskellige parametre, da naturen har en række positive virkninger for mennesker med demens. Den frie og sanselige adgang til naturen forventes at have en afstressende effekt på beboerne, som til tider kan føle stor frustration ved at være indendørs med andre beboere, mange lyde og forstyrrelser. Derfor forventes det også at se en nedgang i udadreagerende og urolig adfærd blandt beboerne, når de kan komme ud og opleve forskelligartede ting i den friske luft. Til dette følger der også en mulig reduktion i brugen af lægemidler. Derudover vil de nye demensvenlige aktiviteter sandsynligvis også bidrage til færre fald, da det bliver muligt for beboerne at bevæge sig på nye måder, der kan understøtte eller forbedre funktionsevnen. Alt dette vil samlet bidrage til en højere livskvalitet og værdighed for Torsbos demensramte beboere – og naturligvis også dem, der ikke er ramt af demenssygdomme.

Et vigtigt aspekt i at få den nye sansehavn taget godt i brug er opbakningen og motivationen fra Torsbos personale, da beboerne med demens kan opleve særlige behov for støtte til udendørsaktiviteter. De kan befinde sig i en form for passiv tilstand, hvor de ikke selv går i gang med aktiviteter. Derfor har de brug for personale, pårørende eller andre, der hjælper dem i gang eller følger dem udenfor. På den baggrund er opkvalificering af personalet tænkt ind i den fremtidige implementering af haven.

Ansøgningen og de ønskede aktiviteter imødekommer hovedsageligt SBI's hovedgreb 'Kontakt til naturen og sansestimulering', men dele fra de andre tre hovedgreb er også til stede i de ønskede aktiviteter. Dels ønskes det at gøre haven mere 'hjemlig' og hyggelig og indarbejde elementer, som beboerne kender fra deres tidligere liv, hvor nogen havde hus og have. En stor tom græsplæne, som der lige nu findes foran Torsbo, kan give indtrykket af en institution, som SBI anbefaler, man indretter sig ud af, da beboerne viser tegn på højere livskvalitet og mindre udadreagerende adfærd, hvis de befinder sig i hjemlige, hyggelige omgivelser. Dels forventes den større adgang til og mere ophold i naturligt dagslys at have en positiv virkning på de demensramtes døgnrytme, som kan være svær for dem at holde, da demensramte ofte mister orienteringen. Endelig er det at kunne finde vej rundt på egen hånd noget, der kan ses som væsentlig for livskvaliteten. Derfor vil de små rum i haven med definerede aktiviteter, som reducerer beslutningsgraden, kunne opleves som trygge for beboerne. Det vil være steder, de kan begå sig på egen hånd, fordi de ikke kan blive væk. Ved at indtænke farver og muligvis letforståelige skilte kan haven gøres endnu mere overskuelig for en demensramt person.

Med den nye indsats i haven vil hele Torsbo Plejehjem blive mere demensegnet. Indsatsen kommer således alle beboere samt brugere af daghjemmet og dem, der midlertidigt opholder sig på døgnpladserne, til gode. De vil opleve en større tryghed ved at begå sig udenfor, og ikke mindst vil det give større livskvalitet. En demensvenlig indretning af det udendørs rum, der tager højde for demensramtes særlige behov for tryghed, farver, forskellige former for sansestimuli, aktiviteter osv. vil således også være med til at styrke Ishøj Kommune som demensvenlig kommune.

Målgruppe *Beskriv kort og præcist den målgruppe, som er omfattet af aktiviteterne, der ønskes iværksat, herunder hvor mange beboere der får glæde af aktiviteterne og deres behov. Se afsnit om ansøgerkreds og målgruppe samt afsnit om hvordan ansøgningerne prioriteres i vejledningen.*

Den primære målgruppe er de 24 beboere på Torsbo Plejehjem. Torsbo er indrettet med et demensafsnit, hvor der er ni boliger og et 'almindeligt' afsnit, hvor der er 15 boliger. Ud af de i alt 24 beboere har 17 en demensdiagnose, tre er ved at blive udredt for demens og to personer har hjernesker. Derfor er stort set alle beboere på Torsbo demensramte eller har særlige behov grundet deres kognitive niveau. Med de nye, mangfoldige og demensvenlige aktiviteter i haven, vil alle beboere kunne finde interesse i at færdes udenfor.

I den primære målgruppe findes også de otte brugere af daghjemmet, hvor særligt demensramte borgere kommer i dagtimerne. Endeligt råder Torsbo også over fire døgnpladser, der bruges til akut sygdom, aflastning, borgere der venter på en plejebolig og lign. Både brugerne af daghjemmet og de, der er indskrevet på døgnpladserne, vil få glæde af de nye udearealer.

Den sekundære målgruppe er pårørende, medarbejdere, lokale daginstitutioner/skoler og det frivillige foreningsliv i Ishøj. Mange mennesker med demenssygdomme kan have brug for at blive motiveret til aktiviteter, da de ikke selv går i gang med dem. Derfor er det vigtigt, at haven appellerer til en bred målgruppe, så personale, pårørende og det omkringliggende lokalsamfund også ønsker at gøre brug af haven og derigennem motiverer beboerne til at komme ud og bruge havens forskellige funktioner. Derudover finder beboerne på plejehjemmet også stor glæde ved kontakten med børn, så besøg fra institutioner, skoler og dagplejer vil bidrage til en masse gode oplevelser for beboerne.

Aktiviteter og tidsplan *Beskriv de centrale aktiviteter som gennemføres samt tidsplanen for gennemførelsen. Beskriv eventuelt sammenhængen mellem aktiviteter og opnåelse af ansøgningens formål.*

Helt konkret ønskes det at igangsætte fire forskellige aktiviteter med støtte fra puljen om tilskud til indretning af demensegnede plejeboliger. Aktiviteterne udspringer fra ønsker og idéer fra beboere, pårørende og medarbejdere. Det drejer sig om følgende:

Sanseskov

I et hjørne af Torsbos have findes der en lille samling træer. I dette område ønskes det at anlægge en sanseskov, hvor materialer og indretning stimulerer beboernes sanser på forskellige måder via dufte, smage, overflader, temperaturer og lyde. Her skal der etableres en bålplads, et vandlement, forskelligartede planter (buske, blomster), forskelligartede belægninger og en pergola, hvor planter kan sno sig og skabe stemning. Derudover skal træerne via udsmykning også gøre haven sanselig, farverig og interessant at opholde sig i. Det er alt sammen noget, der kan være med til at have en positiv effekt på Torsbos beboere demenssygdomme, da det kan virke beroligende at høre vand, der risler, og da nogen farver fra planter også kan have en beroligende effekt. Varme og lyd fra et tændt bål bidrager ligeledes til dette.

Kolonihavehus

I den del af haven, der ligger ud til markerne på bagsiden af Torsbo, ønsker vi at opsætte et kolonihavehus. Idéen kommer fra beboerne og deres pårørende selv. Kolonihavehuset kan for beboerne give følelsen af at være på ferie, som er noget, de fleste kan huske fra før de flyttede på Torsbo. Det er også et sted, hvor man kan sætte sig ud med sin familie eller andre pårørende og opleve lidt fred og ro. Kolonihavehuset vil blive gjort hjemligt og hyggeligt gennem indkøb af møbler, billeder til væggene, en gyngebænk, flagstang mm. Huset vil ligeledes være kørestolsvenligt i form af et bredt indgangsparti og terræn, hvor en kørestol kan komme frem.

Aktivitetsrum

Vi vil anlægge et aktivitetsrum, som skal give Torsbos beboere og brugere muligheden for at være fysisk aktive og træne, når de er udenfor. Eksempelvis skal der være en bænk med pedaler, så man kan sidde og nyde haven eller se på børnebørn, der leger, og samtidig holde benene i gang. Muligheden for udetræning vil være med til at optimere eller bevare beboernes funktionsevne. Det kan også bidrage til at sænke processen, hvor funktionsevnen reduceres som følge af både alderdom og demenssygdom. En anden gevinst for beboerne er også, at træningen vil give bedre nattesøvn og reducere faldrisikoen. Aktivitetsrummet skal også indeholde legepladsredskaber, der skaber mulighed for, at beboerne kan være med til aktiviteter sammen med deres familier og børnebørn, når disse kommer på besøg. Derudover viser erfaringer fra både Ishøj og andre kommuner, at samspillet mellem børn og ældre skaber gode oplevelser og livsglæde for alle. Derfor vil legepladsen også kunne bruges af besøgende institutioner og foreninger. En medarbejder på plejecentret vil stå for at kommunikere muligheden ud til områdets daginstitutioner og dagplejer. Derfor opsættes der også bænke rundt om legepladsen, så man kan sidde og kigge, hvis man grundet funktionsnedsættelse ikke kan deltage i aktiviteten.

Dyrehold

Der har tidligere været succes med at holde høns på Torsbo. Vi ønsker at udvide dette tiltag ved at lave en dyrefold. Her vil der inden for sæson blive lånt dyr hos Ishøj Naturcenter, som vil gå i folden. Det kan eventuelt være klappefår eller geder. Dyr kan være med til at imødekomme et behov hos de demensramte beboere for fysisk kontakt og opmærksomhed. Ligeledes kan aktiviteter som at fodre dyrene give beboerne en følelse af at være nyttige og have nogen at tage sig af. Dyreholdet kan ligeledes motivere daginstitutioner og foreninger til at komme og besøge plejecentret og igangsætte aktiviteter sammen med beboerne.

Den demensvenlige sansehøve vil ende ud med at indeholde andre aktiviteter også, som vi løbende vil supplere med i processen, hvis gode idéer og muligheder byder sig. Dette har plejecentret selv midler til.

Se medsendte dokument for tidsplan over processen. Vedhæftet er også et udkast til den kommende indretning af haven. Denne skal tages med et vist forbehold, da vi i løbet af processen kan støde på udfordringer eller muligheder, der gør, at vi må rykke rundt på placeringen af aktiviteterne. For at synliggøre den store forskel, er der også sendt et overblik over de nuværende forhold i haven.

Grundlaget for ansøgningen *Beskriv kort grundlaget for ansøgningen, fx indhentet ekspertrådgivning, byggetilladelser og/eller sammenhæng mellem ansøgningens aktiviteter og eventuelle besluttede handlingsplaner el. lign. på demensområdet. Se afsnittet om hvordan ansøgningerne prioriteres i vejledningen.*

Grundlaget for ansøgningen udspringer fra flere kanter:

Ishøj Kommunes handleplan på demensområdet

Et punkt i kommunens handleplan på området omhandler indretning af demensvenlige boliger. Her er det særligt vigtigt, at de demensramte og deres pårørende bliver inddraget, når det kommer til indretning. Deres værdier, interesser og vaner er vigtige at sætte i spil, når demensvenlige arealer skal indrettes, og dette gælder naturligvis også udearealerne. Hvis den demensramte ikke selv kan huske, hvilke udeaktiviteter der havde interesse tidligere i livet, så kan pårørende hjælpe gennem livshistorier og fortællinger. Herigennem er arbejdsgruppen blevet inspireret til, hvad haven skulle indeholde. Alle aktiviteter bunder således i ønsker fra beboerne på Torsbo, deres pårørende og medarbejdere.

Den Nationale Demenshandleplan 2025

Den Nationale Demenshandleplan 2025 tager udgangspunkt i SBI's anbefalinger ligesom denne ansøgning. Her nævnes der tre overordnede tiltag i forbindelse med at indrette demensvenlige boliger, hvoraf det ene omhandler gode muligheder for at komme ud og opleve naturens elementer - noget der i skrivende stund er svært for Torsbos beboere. I Ishøj Kommune er der i øjeblikket stort fokus på netop dette med at skabe gode uderum for demensramte beboere på plejecenter. Derfor har Byrådet afsat 1,5 mio. kroner til bl.a. at indramme Torsbos udearealer i 2018.

Ishøj Kommunes Værdighedspolitik

Det fremgår af kommunens værdighedspolitik, at man har ret til at komme uden for eget hjem, bevæge sig frit og deltage i aktiviteter, hvor man kan dyrke sine interesser og være sammen med andre mennesker. Med midler fra puljen til indretning af demensegnede plejeboliger kan Ishøj Kommune således også sikre demensramte beboere på Torsbo disse rettigheder, som, vi mener, er afgørende for, at man lever et værdigt liv.

Rådgivning fra Lise Nevstrup Andersen, ergoterapeut og master i Natur, Sundhed og Haver og Ishøj Kommunes egne demenskoordinatorer

For yderligere at kvalificere de aktiviteter, der søges om midler til i denne ansøgning, er der søgt rådgivning og sparring hos Lise Nevstrup Andersen, der er ansat i Aalborg Kommunes Implementeringsteam - Bedre liv på plejehjem. Hun står ligeledes til rådighed i anlægsprocessen, og der er også planer om at afholde opkvalificeringsdage for personalet på plejecentret, så havens nye muligheder bliver udnyttet. Derudover har kommunens egne demenskoordinatorer bidraget med gode råd ift. aktiviteter, brug af farver og indretningstips.

Ændringer i de fysiske rammer (udfyldes ikke, hvis der alene ansøges om midler til handlingsplaner) *Beskriv kort hvorledes ændringerne i de fysiske rammer imødekommer de dementes behov, og hvorledes SBI's anvisninger danner baggrund for ansøgningen. Udfyld nedenstående før- og efterskema (skal udfyldes).*

SBI anbefaler, at demensramte har let adgang til naturen - både fysisk og visuelt. Torsbo har mange døre, der leder ud og store vinduespartier. Med de nye aktiviteter i haven, som beboerne på Torsbo kan se fra deres vinduer i egen bolig og fra fællesarealerne, vil de have en mere varieret udsigt, end de har nu, og de vil også føle større lyst til at gå ud og undersøge de ting, de kan se fra vinduerne.

Afgrænsninger er også noget, SBI anbefaler. Det er med til at give overblik, og det minimerer antallet af valgmuligheder for den demensramte. Dette er netop vigtigt for målgruppen, der kan have svært ved at overskue komplekse sammenhænge med for mange valg. Ved at der bliver skabt små rum i haven med definerede aktiviteter - aktivtetsrum, kolonihave, sanseskov og dyrehold, vil de demensramte beboere opleve en tryghed, og personalet og pårørende vil også kunne føle sig trygge, når beboerne er ude på egen hånd. Haven er allerede indrettet således, at det ikke er en stor sammenhængende have. Den brydes af plejecenterbygningen, parkeringspladser, hække og indkørsler. Ved at holde fast i de mindre haverum imødekommes beboernes behov for mindre rum med definerede funktioner.

De mangeartede aktiviteter i haven skal sikre en alsidig sansestimulering, der passer til den enkelte. Beboerne på Torsbo har forskellige demenslidelser, der viser sig med meget forskellige symptomer og behov, så selvom haven anlægges ud fra et syn på målgruppen som en helhed, så er der også via de forskellige aktiviteter taget højde for forskellige behov hos beboerne. Nogen vil måske helst sidde og observere, og derfor er der tænkt mange bænke ind. Nogen vil gerne deltage i aktiviteter som at benytte redskaberne i aktivtetsrummet eller fodre dyr, mens nogen vil finde glæde ved at lytte til vandet eller dufte til blomster i sanseskoven. De forskellige typer aktiviteter tager også hensyn til forskellige funktionsniveauer hos beboerne. Nogen er gående mens andre sidder i kørestol. Nogen kan stadig hjælpe med at tænde op i et bål, mens andre kan sidde i en gyngestol i eksempelvis kolonihavehuset og få læst en bog op eller kigge på billeder. Netop alsidige aktiviteter, der tager hensyn til funktionsniveau eller behovet for at gøre ting alene eller sammen med andre, er noget, der fremhæves i SBI's anbefalinger.

Organisering *Beskriv kort hvordan gennemførelsen af ansøgningens aktiviteter er organiseret.*

Arbejdsgruppen består af repræsentanter fra Torsbo Plejehjem, Park-, Vej- og Miljøcenter i Ishøj Kommune og Center for Ældre og Rehabilitering i Ishøj Kommune. Selve projektet vil blive forankret på Torsbo Plejehjem og styret af plejecenterleder Dina Munk i tæt samarbejde med de to nævnte centre. Park-, Vej- og Miljøcenter vil stå for selve anlægget, aftaler med leverandører og tidsplanen. De er ansvarlige for at melde ind til Dina Munk, hvis der er tids- eller budgetmæssige afvigelser. Torsbo Plejehjem er budgetansvarlige.

Det ansøgte beløb er: kr. **593.617**